

EPISCOPULUI MELCHISEDEC ȘTEFĂNESCU - SLUJITOR AL UNITĂȚII CREȘTINE ȘI PRECURSOR AL ECUMENISMULUI LOCAL ROMÂNESC

Unitatea Bisericii este și va rămâne un dat fundamental de credință, rămânând întotdeauna o aspirație de căpătâi. Chiar dacă, de-a lungul istoriei, asistăm la apariția și formarea diferitelor denominațiuni creștine, cea care s-a sfârșit nu a fost unitatea ființială a Bisericii, ci unitatea creștinilor. În iconomia divină Biserica este una pentru că Hristos, prin venirea Sa în lume, a surpat „peretele cel din mijloc al despărțirii” (*Efesenii II, 14*), făcând ca sentimentul apartenenței tuturor creștinilor la același trup al lui Hristos să nu se stingă niciodată¹).

De-a lungul întregii sale existențe, Biserica Ortodoxă Română a acționat cu perseverență și cu dragoste pentru împlinirea dorinței exprimate de Mântuitorul „ca toți să fie una” (*Ioan XVII, 21*), încercând refacerea și desăvârșirea unității depline a tuturor creștinilor într-o Biserică sfântă, sobornicească și apostolească. Schimbările intervenite în organizarea Bisericii noastre în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ca urmare a transformărilor social-politice din viața statului, au creat noi posibilități de acțiune pentru rezolvarea diverselor probleme cu care se confrunta creștinătatea.

Inițiativele Bisericii Românești, în această perioadă, poartă amprenta eruditului episcop Melchisedec Ștefănescu. Vizitele făcute în diverse ocazii unor Biserici Ortodoxe, referatele prezentate în cadrul Sfântului Sinod, lucrările și studiile sale cu privire la vechii-catolici, la papism, protestantism, lipovenism, la relațiile Bisericii noastre cu alte Biserici creștine, precum și buna conviețuire

¹**Pr.prof.Constantin Galeriu**, *Ortodoxia și Mișcarea Ecumenică – Aspecte teologice actuale*, în rev., „Studii Teologice”(S.T.), an XXX (1978), nr.9-10, p.611.

cu reprezentanții celorlalte culte din România, fac pe deplin dovada că eruditul ierarh poate fi socotit un precursor al ecumenismului, atât local, cât și internațional²).

El a abordat întotdeauna problema relațiilor interbisericești și intercreștine prin prisma intereselor majore ale Bisericii și Statului român. Scoțând în evidență rolul și contribuția Bisericii Ortodoxe în viața poporului român, episcopul Melchisedec a demonstrat, în cadrul ședințelor Sfântului Sinod, cu argumente de natură materială și spirituală că în tot trecutul nostru istoric interesele naționale, social-politice și bisericești s-au întrepătruns. Pronunțându-se pentru apărarea independenței Bisericii Ortodoxe și acționând pentru afirmarea demnității sale în ansamblul lumii creștine, episcopul academician milita pentru păstrarea legăturilor Bisericii Ortodoxe surori, dar și cu Patriarhia de Constantinopol, care reprezenta centrul Bisericii Ortodoxe de Răsărit: „Puterea morală a Bisericii Ortodoxe stă în legăturile dintre Bisericile ortodoxe naționale, adică în unitatea Bisericii sau în sobornicitate; aceeași Biserică, aceleași dogme, aceeași disciplină, același cult, și în primejdii ajutor mutual”³).

Nici în momentele de încordare ale relațiilor dintre Biserica noastră și Patriarhia de Constantinopol, episcopul Melchisedec nu a pierdut din vedere unitatea ortodoxă și disciplina bisericească. Pe aceeași poziție s-a situat el și în timpul domniei lui Cuza, când s-a pus problema îndreptării calendarului, susținând necesitatea consimțământului întregii Biserici Ortodoxe. Blând din fire și sincer, adversar al fățarniciei și destoinic apărător al Ortodoxiei, el s-a purtat cu înțelegere față de toți fiii rătăciți temporal la diferite confesiuni

²Pr.lect.univ.Alexandru Ioniță, *Episcopul Melchisedec Ștefănescu al Romanului.Viața și activitatea (1822-1892)*, teză de doctorat, Constanța, 1999.p.190.

³*Ibidem*, p.192-193, apud Constantin C. Diculescu, *Episcopul Melchisedec.Studiu asupra vieții și activității lui*, București, 1908, p.171.

eterodoxe. Credința și convigerea că Ortodoxia reprezenta adevărata Biserică i-au dat înaltului ierarh tăria să ia atitudine împotriva oricărei confesiuni, atunci când pe căi ocolitoare ea se furișa în ogrorul românesc, fie că era vorba de prozelitismul romano-catolic sau de propaganda protestantă, atrăgând atenția factorilor responsabili că toleranța nu trebuie confundată cu indiferența față de acțiunile prozeliste ale diferitelor culte⁴.

Totuși, starea de dezbinare în care se găsea de secole lumea creștină îi producea episcopului Melchisedec o mare întristare. Întrezărind utilitatea și importanța prezenței Bisericii noastre în cadrul refacerii unității creștine, acesta arăta în raportul înaintat Sfântului Sinod, în urma participării la lucrările Conferinței Vechilor-Catolici, desfășurate la Bonn (12-16 august 1875), că aceștia doresc continuarea conferințelor și asupra altor puncte doctrinare, care constituie diferențe între creștinii apuseni și răsăriteni⁵. El a depus eforturi susținute pentru a cunoaște învățătura dogmatică, organizarea administrativă și canonică, precum și cultul diferitelor confesiuni din Roman, nutrind stimă și respect față de adepții acestora; la rândul lor, fie că era vorba de creștini sau de necreștini, aceștia l-au prețuit și i-au arătat caldă afecțiune.

Episcopul Melchisedec înțelegea să promoveze apropierea dintre Biserici nu doar la nivel de instituție sau reprezentanți oficiali, ci și la nivel de persoane particulare. Un exemplu în acest sens stă sprijinul dezinteresat pe care l-a oferit pentru a-și tipări lucrarea "Istoria Bisericii Ortodoxe Orientale" protoiereului romano-catolic francez Wladimir Guettée (1821-1892), un cunoscut istoric, polemist și militant ecumenic, cu care a întreținut o îndelungată și interesantă corespondență⁶.

⁴**Ibidem**, p.202.

⁵**Ibidem**, p.195.

⁶**Pr.dr.Gheorghe Drăgulin**, *Mărturii ale prestigiului extern al Bisericii Ortodoxe Române din preajma dobândirii autocefaliei*, în rev. „Glasul Bisericii”, an XLIV (1985), p.310-312.

În concluzie, se poate spune că eruditul ierarh și-a adus o însemnată contribuție la promovarea ecumenismului creștin, militând pentru refacerea unității creștine. Curajos, vizionar și incoruptibil, episcopul academician Melchisedec Ștefănescu a marcat în istoria Bisericii noastre românești un moment de referință, realizările sale din toate domeniile de activitate stând mărturie în acest sens.